Bidrag till kännedom om Cryptophagusarternas utbredning i Sverige, Norge, Finland och Danmark.

Av

N. BRUCE.

Genom granskning av material tillhörande släktet *Cryptophagus* ur en hel del samlingar tillhörande såväl museer som privatsamlare har jag blivit i tillfälle att erhålla en tämligen noggrann kännedom om respektive arters utbredning i Skandinavien och Finland samt i någon mån Danmark. Det granskade materialet har omfattat omkring 6,000 exemplar. Då det möjligen kan intressera våra coleopterologer att få kännedom om resultaten av mina undersökningar, offentliggör jag dem härmed.

För det älskvärda tillmötesgående, som visats mig såväl därigenom, att jag fått studera de offentliga samlingarna i vårt eget land, som att jag i största utsträckning fått mig tillsänt material från grannländernas museer samt från privatsamlare inom och utom landet, får jag härmed framföra mitt vördsamma tack.

Vid förteckningens uppställning har jag bibehållit Grills uppgifter, där jag kunnat kontrollera dem eller ansett dem antagliga. Efter de andra svenska fyndlokalerna och efter en del mera anmärkningsvärda från grannländerna har jag inom parentes i förkortning angivit, från vilken samling fyndet härstammar och genom utropstecken angivit, att jag kontrollerat fyndet.

Förekommande förkortningar äro:

F. Experimentalfältets samling, G. Göteborgs Museum, Ga. agronom C. B. Gauniz, Österkorsberga, J. redaktör A. Jansson, Örebro, Klfb. fil. mag. E. Klefbeck, Falun, O. folkskollärare A. Ohlsson, Stockholm, P. jägmästare Th. Palm, Omberg, R. Riksmuseum, Sjb. provinsialläkare O. Sjöberg, Loos, Tj. banktjänsteman B. Tjeder, Falun, W. lektor A. Wegelius, Wiborg, Finland, Å. privatsekreterare C. G. Ågren, Göteborg, Munst. bergmester Th. Munster, Oslo. För en del av grannländernas lokaler är hela namnet utsatt för den, som anmält eller gjort fyndet.

Cryptophagus Herbst.

Undersläktet **Micrambe** Thoms.

bimaculatus Panz., villosulus J. Sahlb. — *Sv.*: Sk.—Upl. (Grill), Dlr. (Sjb.), Hlsl., Gtl., Öl. (J.). — *N—e:* södra delen upp till Trondhjem (Lysholm!) samt vid Lödingen, Lofoten (Strand!). — *Finl.:* södra delen med Åland samt på Solovetsk-öarna i Vita havet samt Tschapoma (Levander). — *Danm.:* Jyll., Fyen, Seel. (Grill).

Anm. *Vini* Panz. Utgår ur faunaområdet. Arten har förväxlats med efterföljande. Vini är en mellan- och sydeuropeisk art.

villosa Heer., pilosula Er., villosula Bris. — *Sv.:* Sm. (Kalmar) (Ahlrot!), Gtl. (Grill), Fårön, Sandön (J.). — *N—e:* Mandal (Munst.!), Jæderen (Varloe!). — *Finl.:* Tjudi (J. Sahlb.!). — *Danm.:* Jyll. och öarna (Grill). Jag har sett ex. från Lundby Storskov, Tisvilde og Moesgaard.

Lindbergorum nov. sp. — *Finl.:* Lojo (Håkan Lindberg!). Typex. i d:r Harald Lindbergs samling (Helsingfors), Tjudi (J. Sahlb.!) i Åbo universitets samling, Helsingfors (W.!). — Beskrivning finns i Notulae Entomologicae XIV 1934 s. 35.

abietis Payk. — *Sv.:* Sk.—Sthlm., Lpl. (Grill), Upl. (F.!), Dlr., Gestr., Hlsl., Jmtl. (Sjb.!), Öl., Gtl. (Lohm.!). — *N—e:* Södra delen upp till Trondhjem. — *Finl.:* uppgives av J. Sahlberg vara funnen upp till Finska lappmarken, men jag har icke sett ex. nordligare än från Jakobstad. — *Danm.* (Grill).

Undersläktet **Micambrinus** Reitt.

longitarsis J. Sahlb. — *Sv.:* Ög. (P.!), Hlsl. (Sjb.!).[1] — *N—e:* sydligaste delen upp till Trondhjem (Munst.!, Strand!). — *Finl.:* Viborgs län, Helsingfors, Åbo (J. Sahlb.!, Hellén!, Harald Lindberg!).

Cryptophagus s. str.

acutangulus Gyll. — *Sv.:* Sk.—Västm. (Grill), Dlr., Hlsl., Lpl. (Sjb.), Norrb. (P.!), Värml. (Klfb.!), Sandön, Fårön (J.!), Öl. (F.!), Gtl. (Lohm.).[2] — *N—e:* hela landet. — *Finl.:* hela landet med Åland. — *Danm.:* hela landet.

pubescens Strm., lapponicus Reitt. nec. Gyll., Lövendali Gglbr., micaceus Rey. — *Sv.:* Sk. (Grill), Bl., Vg. (G.!), Sthlm (Ex.-Fältet) (J.). — *N—e:* Kristiania, Risör (Munst.!), Trondhjem, Skåtey (Lysholm!). — *Danm.:* Jyll., Fyen, Loll., Falst., Seel. (Grill).

[1] Genom undersökning av framlidne Frisendahls till Riksmuseum överlämnade material — även Jmtl. Ragunda och Upl. Upsalatr.

[2] Jmtl. Ragunda (Fris.!).

Jag anser, att Lövendali icke kan upprätthållas som var., då den förnämsta karaktären, tvåledad klubba, icke är konstant. Den första klubbleden kan nämligen inneha alla storleksgrader mellan 8:de och 10:de leden.

subdepressus Gyll., depressus Thoms., helveticus Tourn. — *Sv.:* Sk., Sm., Vg., Sthlm, Norrb. (Grill), Hall. (Å.!), Bh. (Klfb.!), Ög. (P.!), Nerk. (J.!), Dlr. (O.!), Hlsl. (Sjb.!). — *N—e:* sydligaste delen till Kristiania. — *Finl.:* södra delen samt i Finnmarken (Petsamo). — *Danm.:* Falster, Seel. (Grill). Från Aarhus, ?Strödam och ?Luknam har jag sett ex.

lapponicus Gyll., clavatus Zett., validus Kraatz. — *Sv.:* Lpl. (Grill), Närk. (J.!), Dlr. (Tj.!, Frisendahl), Hlsl. (Sjb.!), Vb. (J., P.!). — *N—e:* på spridda lokaler utefter kusten upp till Trondhjem (Strand!). — *Finl.:* södra delen samt vid Ivalo (J. Sahlb.) och Enare (B. Poppius) i Finnmarken. Av J. Sahlberg i »Enumeratio Coleopterorum Fenniae» uppgivna fynd av *validus* tillhöra icke *lapponicus* utan andra arter. — *Danm.:* Köpenhamn enligt Lövendal.

beringensis J. Sahlb. — *Sv.:* Nerk. (Br.), Hlsl. (Sjb.!), Jmtl. (J.!), Lpl. (Sellman), Vb., Norrb. (P.!), Ång. (ett ex. i Thomssons i Berlin förvarade samling med etikett *lapponicus*). — *N—e:* nordliga delen samt på några platser i södra delen, Torpen, Östra Slidre (Munst.!, Strand!). — *Finl.:* hela landet. I »Enumeratio» uppgiver J. Sahlberg å sid. 123 att arten tagits i ett gammalt ugglebo vid Yläne. Dessa ex. visade sig vara *subdepressus*. Beringensis förekommer huvudsakligen i gammalt hö och halm. Så uppgiver L. Brundin i sin avhandling »Die Coleopteren des Torneträskgebietes», sid. 372, »200 Ex. beim Sieben von Heu in Scheunen» mot enstaka fynd från andra ekologiska lokaler.

corticinus Thoms. — *Sv.:* Sk. (Grill), Vg. (G.!), Dlr. (Tj.!), Hlsl. (Sjb.!), Vb. (P.!), T. Lppm. (Br.). — *N—e:* huvudsakligen nordligaste delen, men även vid Kristiania. — *Finl.:* hela landet med Åland. — *Danm.:* Köpenhamn.

archangelicus J. Sahlb. — *N—e:* nordligaste delen samt vid Trondhjem (Lysholm!), huvudsakligen vid kusten men även vid Lom, Gran, Strand och Röros i södra delen och vid Karasjok i Finnmarken. — *Finl.:* vid ishavskusten samt vid Sodankylä (J. Sahlb.) och Pummanki (Hellén) i Finnmarken.

Lysholmi Munst. — *N—e:* Målselvdal (Lysholm!, Strand!). Enda av mig kända fyndort.

Anm. *Norvegicus* J. Sahlb. Lpl. Abisko (Brundin). De exemplar jag undersökt, såväl Sahlbergs typex. (i Åbo museum) som Abiskofynden och liknande exemplar från Norge och Finland, synas mig vara former av *setulosus* Strm. Hanliga genitalia äro för alla exemplar identiskt lika setulosus.

fumatus Marsh., ?subtilis Thoms. — *Sv.:* Sk.—Västml. (Grill), Upl., Hlsl. (Sjb.), Vrml. (Klfb.!), Öl. (F.!).[1] — *N—e:* hela landet upp till Lofoten. — *Finl.:* södra delen med Åland. — *Danm.:* Vendsyssel och Dyrehaven (Grill).

Anm. *Quercinus Kr.* Dess artberättigande ovisst. Mellanformer mellan denna art och badius förekomma. Jag har i Dlr., Hosjö, tagit ett ex., som tämligen liknar Kraatz' typex. till form och färg och avviker från fumatus och badius. Hanliga genitalia överensstämma dock liksom hos Kraatz' typex. med badius'. Genitalundersökningar pågå för att möjligen utröna olikheter. Av alla de ex. jag sett från Norge, Finland och Danmark, bestämda till quercinus, har dock intet ex. liknat Kraatz' typex. utan alla varit *fumatus, badius* eller släthåriga *pilosus.*

badius Strm. — *Sv.:* Sk., Sm., Sthlm, Västml., Lpl. (Grill), Vg., Hall. (G.!), Ög., Jmtl., Norrb. (P.!), Upl., Hlsl., Dlr. (Sjb.!), Nerk., Öl., Gtl., Sandön (J.), Sdm. (Bruce), T. Lppm. (Br.).[2] — *N—e:* hela landet. — *Finl.:* hela landet till Ishavskusten jämte Åland. — *Danm.:* (Grill).

plagiatus Popp. — *N—e:* Målselven, ett ex. (Lysholm!). — *Finl.:* Patsjoki i nordligaste delen, ett ex., typex. (Popp.!).

fuscicornis Strm. — *N—e:* Kristiania, Snarö, Asker, Lervik (Munst.!). — *Finl:* (enligt Grill). Jag har dock icke sett något ex. därifrån rätt bestämt. Exemplar från de fyndorter J. Sahlberg uppgiver i »Enumeratio» hava, i den mån jag haft dem till granskning, varit felbestämda.

labilis Er. — *Sv.:* Sk., Sthlm (Grill), Öl. (Mjöberg!), Ög. (P.!). Ex. från Sm. (Muchardt), Vg. (Östrand) har jag icke sett. — *N—e:* Larvik, Kristiania, Kongsberg (Munst.!). — *Finl.:* jag har icke sett något ex. rätt bestämt. Sahlbergs ex. från Karjalohja äro troligen andra arter, förmodligen *badius* och *pseudodentatus.* — *Danm.:* Dyrehaven (Hansen!).

confusus nov. sp. — *Sv.:* Ridö i Mälaren, ett ex. (Bruce). — *N—e:* Kongsberg, Nesodden (Oslo) (Munst.!). — *Finl.:* Sammatti i Åbotrakten (J. Sahlb.). Beskriven i Ent. Tidskr. Årg. 55 sid. 58. Typex. i dr. Harald Lindbergs samling, Helsingfors.

populi Payk., grandis Kr. — *Sv.:* Sm., Vg. (Grill), Nerk., Gtl., Sandön (J.!), Sdm. (Bruce).[3] — *N—e:* Kristiania, Mo i Telemarken (Munst.!). — *Finl.:* skall enligt J. Sahlberg, »Enumeratio» sid. 123, vara funnen på Åland, Flisö, av fröken Lydia Strandberg. Möjligen felaktigt. Ett annat av fr. Strandberg vid Finnström, Åland, taget ex., som möjligen föranlett förväxling, är en onormal *badius.* — *Danm.:* Fyen, Loll., Falster, Seel. (Grill). Jag har endast sett ex. från ?LO.

---

[1] Jmtl. Ragunda (Fris.!); Ulfön, Ångml. [2] Ulfön, Ångml. [3] Sellman!

subfumatus Kr., Kraatzi Reitt. — *Sv.:* Grill har ingen svensk fyndort. Jag har sett ex. från Sk. (Muchardt), Sthlm (R.), Öl. (F.).[1] Redaktör A. Jansson uppgiver fynd från Sandön, ett ex., men har sedermera meddelat, att det varit felbestämt. Med anledning av de spridda fyndlokalerna, kustorter (se även fynd från Norge och Finland), får arten väl anses tillfälligt införd utan att acklimatiseras. Från konservator H. Muchardt, Helsingborg, erhöll jag ett antal subfumatus, som tagits bland gamla torkade sydfrukter. Själv har jag erhållit arten i Södertälje vid inköp av persikor. — *N—e:* Kristiania, Kongsberg, Jæderen, Trondhjem (Munst.!, Lysholm!). — *Finl.:* Hfors (Linnaniemi), Brändö (Åland), Nystad (Hellén). De fyndorter Sahlberg uppger från inlandet äro felaktiga, beroende på felbestämning, förutom ett ex. från Kuolemajärvi (Viborgs län) (Bergroth!) samt två ex. Tavastehus (Wegelius!). — *Danm.:* jag har sett ex. från Amager, Falster samt ?RA och KB, vilka förkortningar måhända betyda Randers och Köpenhamn.

scanicus L., cellaris F., humeralis Steph., patruelis Strm. — *Sv.:* hela landet. — *Finl.:* hela landet. — *N—e:* hela landet. — *Danm.:* hela landet.

pallidus Strm., hirtulus Kr. Se min artikel i E. T.[2] Av denna art har jag verkligen erhållit två ex. från privatsekreterare C. G. Ågren, Göteborg, enligt fyndetikett tagna i Slottsskogen. Jag har icke trott att arten skulle förekomma nordligare än norra Tyskland. Emellertid har jag nyligen i material från Staudinger & Bang-Haas, Dresden-Blasewitz, funnit ett ex. etiketterat Höganäs, Svecia, men utan autoretikett. Det synes alltså vara möjligt att arten kan förekomma i södra Sverige. Av Ths. Munster i »Index Coleopterorum Norvegiae» sid. 24 upptagen för Norge. Exemplaren hava varit *pseudodentatus* nov. sp., se denna art.

Anm. *Thomsoni* Reitt. Av J. Sahlberg i »Enumeratio», sid. 124, upptagna fynd för Finland hava visat sig vara *archangelicus* (liksom de av Ganglbauer till Thomsoni bestämda norska ex.) *badius* och *scanicus*. Arten är syd- och Mellaneuropeisk.

angustus Gglbr., parallelus Thoms., trapezoidalis J. Sahlb. — *Sv.:* Sk., Sm. enligt ex. i Thomssons samling i Berlin. Sthlm, Nerk., Öl., Sandön (J.!), Hlsl. (Sjb.!). — *N—e:* N:a Ekör, Lesjaskog, Kongsberg. — *Finl.:* Sibbo, Lojo, H-fors, Tvärminne (Lindberg), Karjalohja (Linnaniemi!), Ylitornio (Wegelius!) samt Åland. Enligt J. Sahlberg nordligast i Korpilathi (Tavastland). — *Danm.:* Köpenhamn (Lövendahl).

cylindrus Kiesw., parallelus Bris. — *Danm.:* jag har sett ex. från Köpenh. och Hornbæk.

intermedius nov. sp. — *Danm.:* Bognæs (Hansen), endast två

---

[1] Sdm., Toresund (Sellm!). [2] detta häfte.

ex., typex., i Byretsdommer V. Hansens samling, Köpenhamn. Beskrivning i Ent. Tidskr. Årg. 55 sid. 59.

saginatus Strm. — *Sv.:* Sk.—Hlsl., Lpl. (Grill), Öl. (F.!), Gtl. (Lindroth), Sandön[1] (J.). — *N—e:* södra delen upp till Trondhjem. — *Finl.:* hela landet upp till Kolahalvön. — *Danm.:* hela landet.

dentatus Herbst., ?rufus Bris. — Grills uppgift Sk.—Upl. torde avse följande art. Rätt bestämda ex. har jag sett endast från Sk. (R.), Gbg, Öl. (F.!), Sm. (Ga.!), Nerk. (J.!), Sdm. (Bruce). — *N—e:* Kristianiatrakten samt Drangedal och Trondhjem (Skåteby, Lysholm!). — *Finl.:* Hfors (Frey!), Nystad, Dickursby (Hellén!), Kymmene (Wegelius!). — *Danm.:* Köpenhamn, Öbelö, Estrup, Esbjerg, Friisenborg.

pseudodentatus nov. sp. Se min artikel i Ent. Tidskr.[2] — *Sv.:* finnes troligen i alla landskap upp till Mälaren. Jag har granskat ex. från följande lokaler: Sm., Sthlm, Nerk., Gtl., Upl. (J.), Ög. (Lohmander, Palm), Vg. (Å.), Sdm. (Bruce), Öl. (Sjb.).[3] — *N—e:* södra delen upp till Trondhjem. — *Finl.:* södra delen med Åland samt vid Rovaniemi i Österbotten. — *Danm.:* Köpenhamn, Rude Hegn, Marselisborg, Kalvebod, Damhusmose, Amager.

scutellatus Newm., bicolor Strm., crenatus Thoms. Gyll., rufipennis Strm., ?pumilio Gglbr. — *Sv.:* Sm., Vg., Sthlm (Grill), Hall., Bh., Öl., Mpd (G.!), Ög. (P.!), Nerk. (J.!), Sdm., Dlr. (Bruce), Hlsl. (Sjb.!), Jmtl. (Frisendahl). — *N—e:* södra delen. — *Finl.:* södra delen samt Åland. — *Danm.:* Köpenhamn, Salleröd samt Jylland (Löv.).

dorsalis Sahlb. — *Sv.:* Sm., Vg., Vestm. (Grill), Hall. (G.!), Sthlm (R.!), Sk., Ög., Norrb. (P.!), Nerke (J.!), Sdm. (Bruce), Lpl. Abisko (Sellman), Öl. — *N—e:* hela landet, men spridd. Mandal, Gaustad, Fredrikshald, Ullern, Karasjok, Bosekop. — *Finl.:* Nyland, Satakunda.

distinguendus Strm., umbratus Er., ruficornis Reitt. — Upptager här *umbratus* Er. såsom synonym med distinguendus. Chr. Brisout har uttalat den åsikten, att dessa arter äro synonyma, och redan innan jag läst hans artikel, hade jag genom mina genitalundersökningar av släktet kommit till samma uppfattning. Skall i senare publikation återkomma till detta spörsmål. Fyndorterna för distinguendus och umbratus sammanslås därför här. *Sv.:* Sk. (Grill, G.!), Vg. (G.!), Hall. (G.!, F.!), Ög., Bh. (P.!), Nerk., Hlsl., Jmtl. (J.!), Sdm. (G.!, Bruce), Sthlm (Grill, F.!), Upl. (F.!), Dlr. (Bruce), Öl. (G.! F.!). — *N—e:* hela landet men spridda fyndorter, Bygdö, Asker, Hvalstad, Stend, Fredrikshald, Borgen, Trondhjem, Tromsö. — *Finl.:* södra delen. — *Danm.:* Jyll., Loll., Falster, Seel. (Grill).

---

[1] Jämtl., Ragunda (Fris.!). [2] detta häfte. [3] Boh.

cellaris Scop., crenatus Herbst. — *Sv.*: Sk., Gbg, Sthlm, Dlr. (Grill), Vg. (Bruce). — *Finl.:* enligt J. Sahlberg södra Finland. Jag har endast sett ex. från Helsingfors (Stenius). — *Danm.:* Seel., Falster, Jyll. (Lövendal).

affinis Strm. — *Sv.:* Sk., Sm., Gbg, Sthlm, Vestml. (Grill), Öl., Upl., Vrml. (Sjb.), Ög. (P.!), Sdm. (Bruce), Gtl. (J.).[1] — *N—e:* Bergen (Munst.!). — *Finl.:* södra Finland upp till Österbotten enligt J. Sahlberg. — *Danm.:* hela landet (Lövendal),

pilosus Gyll., Marshami Steph., rubidus Er. i litt., punctipennis Bris., sparsus J. Sahlb. — *Sv.:* Sk., Sm., Vg., Ög., Sthlm, Norrb. (Grill), Sdm. (Bruce), Upl. (Sjb.), Nerk., Gtl., Sandön (J.), Öl. (G.!).[2] — *N—e:* hela landet. — *Finl.:* hela landet med Åland. — *Danm.:* hela landet.

setulosus Strm., crassicornis J. Sahlb., amplicollis J. Sahlb. nec Bris., Sahlbergi Hellén, norvegicus J. Sahlb. — *Sv.:* Sk., Vg., Sthlm, Öl., Gtl. (Grill), Sm., Nerk. (J.), Lpl. (Sellman), Ög., Norrb. (P.!), Upl., Dlr., Hlsl. (Sjb.), Hall. (Å.!), Bh. (Brundin), Sdm. (Bruce).[3] — *N—e:* hela landet. — *Finl.:* hela landet enl. J. Sahlb. — *Danm.:* hela landet.

lycoperdi Scop., bituberculatus Steph., fungorum Panz., rufus Marsh. — Grills uppgift Sk.—Upl. är möjligen för generell. Jag har endast sett ex. från Sk. (R.), Sm. (F.), Bl. (G.) samt Hall. (Bhn.) i Thomssons samling i Berlin. Dessutom meddelar A. Jansson i brev, att han tagit arten i Närke. — *Finl.:* skall enligt C. Sahlb. finnas i sydligaste Finland. Jag har dock icke sett något ex. i de finska samlingar jag haft till granskning. — *Danm.:* Seel., Möen, Falster, Loll., Jyll. (Lövendal).

[1] Hall. Ångml. [2] Jmtl. Ragunda (Fris.!) [3] Jmtl., Ragunda (Fris.!).